

PALU'NUN MANEVİ ŞAHSİYETLERİNDEN MOLLA KASIM HOCA

Molla Kasım Hodja, One Of Spiritual Personalities Of Palu

Öğr. Gör. Abdulsamet DEMİRBAĞ*
Öğr. Gör. Mehmet DEMİRBAĞ**

Özet

Anadolu toprakları tarih boyunca birçok tasavvuf ehline ev sahipliği yapmış ve bu tasavvuf ehli şahsiyetler, Anadolu'nun ilim ve irfan yuvası haline gelmesine vesile olmuşlardır. Bu önemli ilim ve irfan yuvalarından biri de Elazığ'ın Palu ilçesidir. Palu'da yetişen tasavvuf ehli manevi şahsiyetler, hem kendileri hem de icazet verdiği âlimler ile birlikte tasavvufun bu coğrafyada yayılmasına vesile olmuşlardır. Bu çalışmada Palu'nun Andılar (Sağona) köyünde medfün, Nakşi ve Kadiri tarikatının öncülerinden olan Molla Kasım Hoca'nın hayatı ve tasavvufi yönü incelenmeye çalışılmıştır.

Ailesi ile yapılan mülakatlar çalışmamızın tekniğini oluşturmaktadır. Buna göre Molla Kasım Hoca'nın doğum tarihi tam olarak bilinmemekle beraber, 1805-1810 yılları arasında Palu'nun Andılar (Sağona) köyünde doğduğu bilinmektedir. Babası, Şeyh Ömer Efendi; annesi, Kırkbulak (Parsiyan) köyünden Güzel Hanım'dır. Molla Kasım Hoca'nın nesebi, İmam Zeynel Abidin tarafından Hz. Peygambere dayandığı için seyyit olduğu bilinmektedir. Molla Kasım Hoca, 1888 tarihinde vefat etmiş ve Andılar (Sağona) köyünde kendi ismiyle anılan türbeye defnedilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Molla Kasım Hoca, Manevi Şahsiyet, Tasavvuf

Abstract

Anatolian territories have hosted most Sufis throughout history of the spiritual personalities and these spiritual personalities have been mediators for turning the region into science and knowledge region. Palu, the town of Elazığ is one of the most popular regions for having wise and friend of hearts. The Sufi spiritual personalities, growing up in Palu have helped Islamic mysticism spread this geographic area by both themselves and the Wise who they gave permission. Molla Kasım Hodja is one of these spiritual personalities who were buried in Andılar (Sağona) village and pioneer of Naqsh and Kadiri tariqa. The present study is related with the life and the mysticism aspect of Molla Kasım Hodja.

The interviews with his family form the method of the present study. It is understood that the date of birth of Molla Kasım Hodja's is not clearly known. However, it is known that he was born in Andılar (Sağona) village of Palu between 1805 and 1810 years. His father was the Sheik Omer Efendi and his mother was Güzel Hanım from Kırkbulak village (Parsiyan). Ancestors of Molla Kasım Hodja is known "Seyyit" because his genealogy traced to the Prophet Muhammed on the part of Imam Zeynel Abidin. Molla Kasım Hodja died in 1888, in Andılar (Sağona) village and buried in the shrine called his own name.

Key Words: Molla Kasım Hodja, spiritual personality, Sufism

---

*Munzur Üniversitesi Pertek Sakine Genç MYO, Tunceli.

**Munzur Üniversitesi Pertek Sakine Genç MYO, Tunceli.

1.HAYATI

Doğum tarihi tam olarak bilinmemekle beraber 1805-1810 yılları arasında Palu'nun Andılar (Sağona) köyünde doğduğu bilinmektedir. Babası, Andılar (Sağona) köyünde bulunan Molla Kasım Hoca Türbesi içerisinde medfûn Şeyh Ömer Efendi; annesi, Kırkbulak (Parsiyan) köyünden Güzel Hanım'dır. Şeyh Ömer Efendi'nin Molla Kasım Hoca ve Molla İsa adında iki oğlu vardır. Molla İsa, Molla Kasım Hoca'nın ağabeyi olup Andılar (Sağona) köyünde bulunan türbede medfûndur. Molla İsa da kardeşi gibi ilim ve irfan açısından kemale ermiş bir şahsiyettir. İlk eğitimini babası Şeyh Ömer Efendi'nin yanında alan Molla Kasım Hoca, genç yaşında ilim ve irfan açısından kemale ermiş, müderrislik ve şeyhlik görevi ile medresenin başında bulunarak birçok talebe yetiştirmiştir. Medresede Kur'an-ı Kerim, fıkıh, hadis, tefsir, akaid, usul vs. gibi dersleri okutmuştur. Molla Kasım Hoca, Kırkbulak (Parsiyan) köyünden Papiş Hanım'la evlenmiş ve bu evlilikten Şeyh Muhammed Efendi (Hacı Baba) adında bir oğlu ve Ayşe Hanım adında bir kızı olmuştur. Şeyh Kasım Efendi, Seyyid Kasım Sağonavi ve Molla Kasım Hoca isimleriyle Palu ve civarında bilinmekle beraber kendisi için Molla Kasım Hoca isminin daha yaygın kullanıldığını bilmekteyiz. Yörede Molla Kasım Hoca'nın Bağdat'tan geldiği söylense de bu bilgi yanlıştır. Kayıp olan aile şeceresinde Irak'ın Başkenti Bağdat'tan gelip Andılar (Sağona) köyüne ilk yerleşen Seyyid Aliyyü'l Bağdâdî'dir. Seyyid Aliyyü'l Bağdâdî; Palu'nun Andılar (Sağona) köyüne, diğer kardeşinin ise Diyarbakır'ın Eğil ilçesine yerleştiği bilinmektedir. Seyyid Aliyyü'l-Bağdâdî'nin mezarının Andılar (Sağona) köyünde cami bahçesinde yer aldığı bilinmektedir. Molla Kasım Hoca, aile şeceresinde Seyyid Aliyyü'l Bağdâdî'nin 9. kuşaktan torunudur. Soyu İmam Zeynel Abidin tarafından Hz. Peygambere dayandığı için *seyyit* olduğu bilinmektedir¹.

Molla Kasım Hoca, devrin ileri gelen âlim ve şeyhleri ile ahiret kardeşi olmuştur. Bunların başında Şeyh Ali Sebti gelir. Zaman zaman Şeyh Ali Sebti dergahına misafir olup tasavvufi sohbetlerde bulunmuştur. Şeyh Ali Sebti ve Molla Kasım Hoca arasındaki muhabbetin derin olduğunu bilmekteyiz. Bu muhabbetin derin olduğuna şu menkıbede de şahit olmaktadır:

Osmanlı-Rus harbinde Yemenli bir asker memleketine gitmek için Palu'ya gelir. Parası olmadığı için Palu'nun ileri geleninin kim olduğunu halktan sorar.

Halk kendisini Şeyh Ali Sebti'ye yönlendirir. Asker şeyhin yanına gider ve ona der ki:

-Efendim Yemen'deki ailemin yanına gideceğim ama param yok, sizin yardımcı olacağınızı söylediler. Şeyh Ali Sebti dedi ki:

-Hoş geldiniz, elbette yardımcı oluruz hele bir misafirimiz olunuz, yarın sizi göndeririz.

¹ Tefvik Demirbağ ile 2018 yılında yapılan mülakat ile tespit edilmiştir.

Ertesi gün Şeyh Ali Sebti, askeri çağırır ve Andılar (Sağona) köyünde Molla Kasım Hoca'nın yanına göndererek ona yardımcı olacağını söyler. Asker hazırlanarak köyün yolunu tutar. Köye varınca Molla Kasım Hoca'nın tarlada çalıştığını görür, kalbinden parasının olmadığını geçirir ve bu kadar yolu niye geldiğini düşünür. Asker, Molla Kasım Hoca'ya selam vererek durumunu anlatır. Molla Kasım Hoca durumdan haberdar olduğunu söyler. Bu durum karşısında asker şaşkındır. Nasıl olur da kendisinin durumunu bildiğini merak eder. Molla Kasım Hoca, yarın için kendisine yardım edeceğini söyler. Ertesi gün Molla Kasım Hoca, köyün yanı başında bulunan bir tepede yanından ayırmadığı seccadesini² yere sererek, sabah namazına durur. Namazı kıldıktan sonra askere seslenerek şöyle der:

-Gel seni Yemen'e götüreceğim, asker bu sözler karşısında şaşırmıştır. Gel evladım seccadenin üzerine, ayağını sağ ayağımın üzerine bırak, gözlerini sakın açma, açarsan helak olursun, ben aç deyince açarsın.

Asker denileni yapar, çok kısa bir süre içinde Molla Kasım Hoca'nın gözünü aç demesiyle kendisini Yemen'de evinin önünde bulur, sevinçle evin kapısını çalar ve ailesine kavuşur. Molla Kasım Hoca'nın yanında olmadığını fark edince bir kez daha şaşkınlık yaşamıştır. Bu sırada asker ailesine kavuşmanın mutluluğunu, Molla Kasım Hoca'dan ayrılmanın hüznünü yaşamaktadır. Yaşanan bu hadisenin ardından Molla Kasım Hoca'nın oğlu Şeyh Muhammed Efendi'ye (Hacı Baba) kadar Yemenli askerin ailesinden hediye olarak her yıl bir sarık ve cübbe gönderilmiştir³.

Molla Kasım Hoca'nın *üveysi* olduğu Hz. Hızır (a.s.) tarafından kendisine manevi terbiye verildiği bilinmektedir. Tasavvufta birçok manevi şahsiyet *üveysilik*⁴ makamına ulaşmış, bu şekilde manevi açıdan yetiştirilmiştir. Aynı zamanda Molla Kasım Hoca babasının yanında tefsir, fıkıh, kelam vs. gibi dersleri almıştır. Hem iyi bir müderris hem de mürşit hüviyetinde olduğu için kendisine *Molla Kasım Hoca* denilmiştir⁵.

Molla Kasım Hoca'nın icazet verdiği halife sayısı çok azdır. Sayıca az halifesi olan Molla Kasım Hoca'ya sorarlar:

-Efendim, o kadar ilminiz var, neden halifelerinizin sayısı az. O da:

---

² Molla Kasım Hoca'ya ait olan bu seccade, oğlu Şeyh Muhammed Efendi'ye (Hacı Baba) kadar muhafaza edilmiştir.

³ Abidin Demirbağ ile 2000 yılında yapılan mülakat ile tespit edilmiştir.

⁴ 1. Manevi, ruhani terbiye. Herhangi bir şeyhe bağlanmadan, doğrudan Hz. Peygamberin ruhu ve maneviyatı tarafından irşat ve terbiye edilen veliler. 2. Daha önce yaşamış ve ölmüş bir velinin ruhaniyeti tarafından terbiye edilen ve bu yüzden zahirde herhangi bir şeyhi bulunmayan veliler. Üveysilik, Veysel Karâni ile ilgilidir. Veysel Karani Hz. Peygamberi görmemiş, fakat Hz. Peygamber onu gıyabında manen terbiye etmiştir. Bazı şeyhlerin hem zahir şeyhleri var, hem de sülûkun belli bir merhalesinde Üveysilikle terbiye edilmişlerdir. (Uludağ 2012:369).

⁵ Abidin Demirbağ, adı geçen görüşme.

-Bizim müritlerimiz sayıca çoktur ama bu makam öyle bir makamdır ki buraya ulaşmak için ilahi aşk yolunda yanmak gerek. Onun için bu makama ulaşmak hiç kolay değil. Bundan dolayı halife sayımız azdır, demiştir.

Devrin önemli şahsiyetlerinden olan Molla Kasım Hoca ilim alanındaki hizmetlerinin yanında harp meydanında sancak taşıma görevi ile de karşımıza çıkar. Nitekim sancak taşıma görevini Osmanlı-Rus Harbinde yerine getirmiştir. Bu savaşta Molla Kasım Hoca'nın sancağı taşıyarak düşmana karşı en önde savaştığına şahit olanlar olmuştur. Hatta devrin önemli âlimlerinden Şeyh Ali Sebti, Molla Kasım Hoca'nın savaş meydanındaki durumu ile ilgili şu sözleri söylemiştir:

-O gün Ruslara karşı amansız bir mücadele veriliyordu. Ahiret kardeşim Molla Kasım Hoca, sancak elinde en önde düşmana karşı mücadele etmekteydi. Bir ara kendisine baktığımda etrafında uçuşan beyaz güvercinler gördüm. İşte bunlar kendisine ve orduya yardım eden meleklerdi⁶.

Molla Kasım Hoca'ya verilen bu sancak şu an türbe içerisinde bulunmaktadır.

Fotoğraf 1. Molla Kasım Hoca'ya verilen alem (sancak)

Mütevazı bir yaşam süren Molla Kasım Hoca 1888 tarihinde vefat edip Andılar (Sağona) köyünde kendi ismiyle anılan türbeye defnedilmiştir.

Molla Kasım Hoca Türbesi içerisinde medfûn olan zatların isimleri şu şekildedir:

-Şeyh Ömer Efendi (Molla Kasım Hoca'nın babası)

-Molla Kasım Hoca

⁶ Abidin Demirbağ, adı geçen görüşme.

- Molla İsa (Molla Kasım Hoca'nın kardeşi)
- Şeyh İbrahim Efendi (Molla Kasım Hoca'nın dedesi)
- Şeyh Muhammed Efendi *Hacı Baba* (Molla Kasım Hoca'nın oğlu)
- Şeyh İbrahim Efendi (Molla Kasım Hoca'nın torunu)⁷.

Fotoğraf 2. Molla Kasım Hoca Türbe'sinin dıştan görüntüsü

Fotoğraf 3. Molla Kasım Hoca Türbesi'nin içten görüntüsü

Kaybolan ama aile büyükleri tarafından bilinen aile şeceresi, Seyyid Aliyyü'l Bağdâdi'den bu tarafa şu şekildedir:

---

⁷ Abidin Demirbağ, adı geçen görüşme.

- 1- Seyyid Aliyyül Bağdâdi (k.s.)
- 2- Şeyh Osman Efendi (k.s.)
- 3- Şeyh Ali Efendi (k.s.)
- 4- Şeyh İbrahim Efendi (k.s.)
- 5- Şeyh Karahan Efendi (k.s.)
- 6- Şeyh Ali Efendi (k.s.)
- 7- Şeyh İbrahim Efendi (k.s.)
- 8- Şeyh Ömer Efendi (k.s.)
- 9- Molla Kasım Hoca (k.s.)
- 10- Şeyh Muhammed Efendi *Hacı Baba* (k.s.)
- 11- Şeyh İbrahim Efendi (k.s.)
- 12- Şeyh Ömer Efendi (k.s.)⁸

1.1. YÖRE ÂLİMLERİNİN GÖZÜNDEN MOLLA KASIM HOCA VE AİLESİ

Günümüzde Molla Kasım Hoca ailesi hakkında yazılı kaynaklardaki bilgilerin çok kısıtlı olduğunu görmekteyiz. Buna rağmen yöre insanı ve âlimlerinin aile ilgili bilgileri haylice fazladır. Beyhan (Hun) kasabasından Molla Mehmet Ali Hoca ile yapılan mülakatta Molla Kasım Hoca ailesi hakkında söylediklerini aynen naklediyoruz:

Molla Kasım Hoca ailesi seyyididir, Evlâd-ı Resûldur. O aileden olan, büyük küçük herkese torunlarına kadar temiz, nazik o sülalaye Hunlu Mehmet Ali Hoca olarak ben meftunum. Ben o aileyi sadece kendi şahsımda değil, memleketin bir tacı olarak bilirim. Bu sülalenin son bireyine kadar hürmetlerimi arz eder, dualarını isterim. Memleketin de haberinin olması için buradan ilan ederim. Yine aynı şekilde Şeyh Mirkâl, Tarhana Sofuları, Kileban köyündeki Sofu Kösan kök olarak birdir. Sebti Hazretleri'ne, büyük küçük sülalesindeki bireylere kanaatim tamdır. Ek olarak Güllüce (Seraçor) köyündeki Mustafa-i Kutbül Arifin, onun eniştesi Şeyhpiran'daki Şeyh Pir, Şeyh Alaâddin, Şeyh İsa, İsmailan köyünde medfün Şeyh İsmail, Abasan köyünde Şeyh Abbas bunlar da aynı sülalenin benzeri olup, bu zatların hepsini perde arkasında tüm memleketin muhafızları olarak görür, bilir ve bu kanaatimi tüm çevreye ilan ederim. Bilesiniz ki bu memleket harab olmaz, şendir, şen kalacak, evvel Allah sonra bu manevi meşayih silsilesi sayesinde.

⁸ Muhammet Demirbağ ile 2004 tarihinde yapılan mülakat ile tespit edilmiştir.

Molla Kasım Hoca'nın torunu Şeyh Abud Efendi, başından geçen bir menkıbeyi şöyle anlatırdı:

Tarhana sofularından Sofu Sincar, büyük dedem Molla Kasım Hoca'nın yanında yetişmişti. Sofu Sincar, dedem Şeyh Muhammed Efendi'nin (Hacı Baba) yanına gelerek, Ramazan ayında kendilerine teravîh namazını kıldırması için bir imam istedi. Dedem Şeyh Muhammed Efendi (Hacı Baba) beni işaret ederek, Sofu Sincar ile birlikte Tarhana köyüne gidip Ramazan ayında imamlık görevini üstlenmemi istedi. Kalkıp hazırlığımı yaptım, yaşıma 14 veya 15 civarıydı. Sofu Sincar ile birlikte köye gittik. Ramazan ayı başlamış, bende Sofu Sincar'ın misafiri olarak onun evinde kalıyordum. Sofu Sincar, bizzat şahit oldum ki büyük bir âlimdi. Yüzü bir ay gibi parlıyordu. Sabahlara kadar uyumaz, geceyi ibadet ile geçirirdi. Her akşam iftarımızı açtıktan sonra beraber köyün camisine doğru giderdik. Her seferinde Sofu Sincar'ın o yaşlı haliyle benim gibi bir gencin arkasından gelmesi fazlasıyla beni rahatsız ediyordu. En sonunda dayanamadım ve utanarak şunları söyledim:

-Sofu yapma, ben utaniyorum, bir çocuk olmama rağmen sizin beni hep ileride yürüteniz beni üzüyor. Siz benim önümde yürüyorsunuz, dedim. Sofu tebessüm etti ve dedi ki:

-Zeynel Abidin'im olmaz, ben senden dolayı değil, senin deden benim de şeyhim olan Molla Kasım Hoca'ya saygımdan dolayı seni öne alıyor ve arkandan yürütüyor. Ben senin önünde yürürsem vallahi şeyhim benden yüz çevirir, o aileye saygısızlık etmiş olurum.

Bu menkıbe şunu gösteriyor ki o dönemde medreselerde sadece ders değil, edebî öğretilmesi ve buna uymanın ne büyük erdem olduğu da dile getirilmektedir.

Günümüzün önemli âlimlerinden Elazığ merkez Yeniköy'de kendi medresesinde müderrislik görevini yürüten Molla Hayrettin Hoca anlatıyor:

On yedi yaşında iken bir rüya gördüm. Rüyamda Andılar (Sağona) köyüne gidip Molla Kasım Hoca Türbesine misafir olmuştum. Türbeye girdiğimde Molla Kasım Hoca bana şöyle dedi:

-Otur bakalım, Hayrettin, dedi.

Ben de saygımdan dolayı oturmam, biraz daha ayakta bekledim. İkinci defa tekrarlayınca oturdum. Molla Kasım Hoca oturunca bana şöyle dedi:

-Senin yolun medrese yoludur, bu yolda ders al ve bu yolda hizmet etmeye devam et.

Rüyada da olsa bu önemli Allah dostu ile tanışmanın mutluluğunu yaşadım ve bana söylediklerinin hayatımı yönlendirmede önemli bir yer edindiğini belirtmek isterim.

Molla Kasım Hoca, vefatından kısa bir zaman önce ilim ve irşat görevini oğlu Şeyh Muhammed Efendi'ye (Hacı Baba) devretmiştir.

Çalışmanın bu bölümünde görülen lüzum üzerine dönemin önemli âlimlerinden Molla Kasım Hoca'nın oğlu Şeyh Muhammed Efendi (Hacı Baba) hakkında kısa bilgi verilmesini uygun gördük. Şeyh Muhammed Efendi (Hacı Baba) daha fazla Kadiri tarikatına meyletmiş, Kadiri tarikatının gereklerini yerine getirerek bu tarikatın Palu'daki öncüleri arasında yer almıştır. Elazığ ve civarında Kadiri tarikatının mümtaz şahsiyetlerinden biri olan Haydar Baba ve Tarhana köyü sofularından Sofu Cuma Şeyh Muhammed Efendi'nin (Hacı Baba) yanında yetişmiş ve daha sonra da ilim ve irfan alanında önemli hizmetleri olmuştur⁹.

Şeyh Muhammed Efendi'nin (Hacı Baba) Kadiri tarikatı silsilesi şu şekildedir:

- Hz. Muhammed (s.a.v.)
- İmam Ali (r.a.)
- İmam Hasan (r.a.)
- İmam Hüseyin (r.a.)
- İmam Muhammed el- Bâkır (r.a.)
- İmam Cafer es- Sâdık (r.a.)
- İmam Mûsâ el- Kâzım (r.a.)
- İmam Ali er- Rızâ (r.a.)
- İmam Muhammed en-Nâki (r.a.)
- İmam Ali et-Tâki (r.a.)
- İmam el-Hasan es-Askeri (r.a.)
- İmam Muhammed Mehdi (r.a.)
- Hasen-i Basri (k.s.)
- Habib-i A'cemi (k.s.)
- Dâvud et-Tâi (k.s.)
- Ma'rûf-i Kerhi (k.s.)
- Seriyyü's- Sekâti (k.s.)
- Cüneyd-i Bağdâdi (k.s.)
- Ebûbekr eş-Şibli (k.s.)
- Ebu'l-Fadl Abdu'l-Vâhid et-Temimi (k.s.)
- Ebu'l-Ferec et-Tarsûsi (k.s.)
- Ali el-Kureşi el-Hekkâri (k.s.)
- Ebû Said el-Mübârek (k.s.)

---

⁹ Tefvik DEMİRBAĞ, adı geçen görüşme.

Abdülkadir-i Geylâni (k.s.)
Abdurrezzâk Cili (k.s.)
Yahyâ el- Basri (k.s.)
Nûreddin Şâmi (k.s.)
Burhâneddin ez-Zenceri (k.s.)
Abdurrahmân el-Hâseni (k.s.)
Muhammed Ma'sum el-Medeni (k.s.)
Abdurrezzâk el-Hamevi (k.s.)
Muhammed Hüseyin el- İzmirâni (k.s.)
Ahmed Hindi el-Lahori (k.s.)
Mahmûd ez-Zengi (k.s.)
Ahmed et-Telebâni (k.s.)
Abdurrahmân Hâlis et-Telebâni (k.s.)
Dede Osman er-Ruhâvi (k.s.)
Mülazım Şeyh Hasan Efendi (k.s.)
Sağonalı Hacı Muhammed Baba (k.s.)
Haydar Baba (k.s.) (Bakıcı 2012: 94,95)

SONUÇ

Yaşadıkları döneme ışık tutan manevî şahsiyetlere insanlık her zaman ihtiyaç duymuştur. Bu manevî şahsiyetler, ilim ve irşat vazifelerini yerine getirerek yaşamlarını sürdürdükleri yerlerin mamur olmasına katkı sağlamışlardır. Anadolu'nun birçok yerinde olduğu gibi Palu yöresinde bu görevi hakkıyla yerine getiren şahsiyetlerden biri de Molla Kasım Hoca'dır. Molla Kasım Hoca hakkında yazılı kaynaklarda bilgiler kısıtlıdır. Bu çalışma için yöre âlimleri ve Molla Kasım Hoca'nın aile bireyleri ile gerçekleştirilen mülakatlar sonucu önemli bilgiler elde edilmiştir. Bu bilgiler ışığında Molla Kasım Hoca'nın ilmi hizmetlerinin yanında yöre insanının sorunlarını çözmede de önemli bir halk adamı olduğunu bilmekteyiz. Tarih ve medeniyetimiz açısından ilim hizmetlerinin yanında, toplumsal sorunları çözmede önemli katkıları olan böyle mümtaz şahsiyetler hakkında daha kapsamlı araştırmaların yapılması elzem hale gelmiştir.

KAYNAKÇA

BAKICI, Yusuf (2012), *Kültür ve Medeniyet Şehri Palu*, Elazığ.

ULUDAĞ, Süleyman (2012), *Tasavvuf Terimleri Sözlüğü*, Kabalcı Yayıncılık, İstanbul.

KAYNAK KİŞİLER

Abidin Demirbağ, 92, serbest meslek, ilkokul, Palu

Hayrettin Koç, 85, serbest meslek, ilkokul, Elazığ

Mehmet Ali Öztürk, 98, serbest meslek, ilkokul, Palu/Beyhan

Muhammet Demirbağ, 63,serbest meslek, ilkokul, Palu

Tevfik Demirbağ, 61, serbest meslek, ilkokul, Palu